

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiasticorum Vita, Moribus, Officiis Libri Tres

Schevichavius, Gisbertus

Mogvntiae, Anno M.DC.XXI.

Capvt XXV. Matvtina Salvtatiuvm rerum contemplatio Clericis longe
vtilißima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42349

re, de quibus Philo in lib. de vita contemplatiua. Quotidie, inquit, bis precari solent, mane & sub vesperam: oriente sole petentes diem vere felicem, utque mentes eorum cœlesti repleantur lumine, &c. Tertullianus in Apologia capite secundo. & Plinius libro decimo, epistola 97. Primos Christianos testantur antelucanos ad DEVM laudandum iniuisse cœtus. Valerius Maximus lib. de primo cultu Deorum. Apud Romanos, inquit, sacris imperia seruebant, existimabant enim summam felicitatem sequuturam, si deos sibi propitios facerent: sic Scipio Africanus antelucanis horis in templum Iouis, cuius filius creditus est, se contulit, fruitusque Deorum colloquio & salutaria Reipublicæ contemplatus, in senatum ascendit. Sabel. lib. 2. cap. 4. Virg. Aloue principium. Phocildes Inprimis venerare Deum. Pittacus. Ante omnia cole numen. Quo pertinent illorum dicta: Adsit Deus beatus, felix, propitius. Deo præcunte nullus officit obex, Deus vndique iuuat, si modo propitius.

CAPVT XXV.

MATVTINA SALVTARIVM

rerum contemplatio Clericis longe utilissima.

§. PRIMò mane, si opportunum fuerit, aut alia vfi commoditate, aliquod piæ meditationi tribuant tempus, Regium imitati Vatem, qui ait Psalmo quinto, versiculo primo, secundo, tertio, quarto, sexto, septimo. Verba mea auribus percipe DOMINE, intellige clamorem meum. Intende voci orationis mea Rex meus & DEVS meus. Rogat vt DEVS sit exorabilis, facilis, & precibus suis propitius, eiusque rei causam subiungit: Quoniam ad te orabo DOMINE: mane exaudies vocem meam. Quoniam ait mea potissima occupatio, erit oratio. Neque hoc præcipuum meum studium, sed

D 5

& pri-

& primum ante omnia alia opera à me frequentandum, à quo conuertam me ad meditationem. Mane aſtabo tibi & videbo (cōtemplabor ex Hebræo S. Hier.) quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. In matutino illo ſilentio antequam in animum meum vacuum turba irruat negotiorū ſiſtam me diuino conſpectui tuo, & accurate conſiderabo quantus oſor & hoſtis ſis ac vindex peccati, quantus amator & remunerator innocentiae & iuſtitiae, & proinde hanc per diem & omnem vitam meam complectendam, illud verò odio habendum, & omni contentione fugiendum, &c. Idē

Quæ S. Da- S. Propheta Pf. 118. Præueni, inquit, in maturitate & clama-
uidi medi- ui, quia in verba tua ſuperſperavi. Præuenerunt oculi mei ad te-
rationis ma diluculo, vt meditarer eloquia. Quod S. Hier. ex Hebræo
teria. vertit. Surgebam adhuc in tenebris, & clamabam, verbum tu-
um exſpectans. Præueniebant oculi mei Vigiliæ, vt dītarer in
ſermonibus tuis. Et in comment. idem S. Hier. Non eum lux ſo-
poratum reperit, ſed vigiliatē ſtrenue, & circa diuina eloquia
oculorum ſpiritualium intentione meditantem. Rurſus Pf. 76
v. 4. 5. 6. 11. 12. Anticipauerūt vigiliæ oculi mei, turbatus ſum,
& non ſum locutus, id eſt, Nocte ſurgebam ad meditan-
dum, & ex meditatione miſerię & periculorum huius
vitæ perturbatus ſum, obſticui tamē ſciens iudicia Dei
occulta ſapē, iuſta ſemper. Cogitauī dies antiquos, & an-
nos æternos in mente habui. Expendi animo huius vitæ
ſpatia, & quæ in illis eueniunt, quāuis omnia etiam,
cum longiſſimo tempore durauerint, antiquentur,
labantur, intereant, & æternitatis ſtabilitatem, in qua
omnia eodem in ſtatu permanent, attente conſidera-
ui. Et meditat⁹ ſum nocte cum corde meo, & excitabar, &
ſcopebam ſpiritum meum (ea conſideratione ſolidas noctes
transmiſi, & mecum diſcurrendo, quaſi quibuſ-
dam cogitationum ſcopis verſabam animum meum)
Memor fui operum Domini, quia memor ero ab initio mirabi-
lum tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis (poten-
tia

tia & sapiētia, iustitia & misericordia, natura & gratia & in aduentionibus tuis exercebor (mente agitans & admirans arcana consilia, quibus humanum genus & res vniuersas administras. Ita S. Rex Dauid.

§. Sacra inter salutis nostrae & spiritalis profectus adiumenta promptissimum & efficacissimum est meditatio, quod ex ipsius effectis & fructibus quos enumerat S. Bern. meridiano sole clarius est. Is igitur l. i. de consid. c. 7. primum quidem, inquit, ipsum fontem suum, i. mentem de qua oritur, purificat consideratio, deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat. Postremo diuinarum pariter & humanarum rerum scientiam confert, &c. Hae est quae agenda praordinat, acta recogitat, ut nihil in mente resideat, aut incorrectum aut correctione egens. Hae est quae in prosperis aduersa praesentit, in aduersis quasi non sentit, quorum alterum fortitudinis, alterum prudentiae est. Ita S. Bern.

Præstantissima meditationis utilitates.

§. Salom. Prou. 28. v. 5. inter improbos & probos hoc discrimen constituit, quod improbi malitia & cupiditate cæcati & occupati, nec seuerum Dei iudicium, nec quod æquum & iustum est considerent, probi vero quia Deum timent offendere, & se illi vni probare desiderant, & iustitiam Dei & omnia ad salutem necessaria diligenter cōtemplantur. Viri, inquit, mali non cogitant iudicium, qui autem inquirunt Dominum, animaduertunt omnia. O quam pura & sancta esset nostra clericorum vita, si saepe & serio cōmentari, existimare, & ponderare velimus: Vnde simus, è nihilo scilicet qui simus, nepe homines repleti miserijs & peccatis, puluis & umbra, creati tamē ad imaginem & similitudinem Dei, & ad æternam felicitatem, Dei gratia & operam nostram consequendam: quo tendamus, & qua tendamus, hoc est, ad quem exitum ducat via, qua gradimur, mores quos sequimur, ad cœlitusne vel ad inferos. Quot nominibus & causis diuino obsequio obstricti simus, quam caduca, incerta, & fallacia sint mundi bona, quam cōstantia, sincera, eximia,

Proborum ab improbis discerniculum meditatio.

Meditationis materia & fructus.

eximia spiritalia & cœlestia bona, quanta pulchritudo, iucunditas, merces virtutum, quanta turpitudine, angor, pœna vitiorum, quam inopinata certa & imminens mōrs, quam formidabile iudicium Christi, quam inferorum supplicia multa, magna, intoleranda, perpetua, & id genus alia, qui animo agitare, de spatio curriculoq; virtutis non deflecteret: rectissime enim Ecclesiast. c. 7. v. 40. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis.

§. S. Aug. de Gen. contra Manich. c. 18. Nihil sic reuocat homines à peccato, quemadmodum imminenti mortis cogitatio. Et rursus: S. Aug. ser. 120. de tempore: Irremediabile periculum est, sic aliquem vitii & cupiditatibus fræna laxare, vt se rationem Deo non meminerit redditurum. Puto, quia magna sit iam peccati pœna, metum ac memoriam futuri perdidisse iudicii. S. Chrys. hom. 2. in 2. Theff. Si earum legum, quæ in hoc seculo posita sunt, tantum potest metus, vt à malis nos actibus cohibeat: multo magis poterit hoc recordatio futurarum, supplicium immortale, pœna sempiterna.

Contempla 14. immunda erant, & tam ad vlcendum, quam fa-
tores mundi crificandum inepta. Ruminare dicuntur animalia,
non contem quæ cibum iam deuoratum è stomacho ad os reuo-
plantes, im- cant, ac remandunt, rursusq; deglutiunt. S. Aug. in Ps.
mundi. 141. Admonemus caritatem vestram, vt ea, quæ audiendo tan-
quam ventre memoria conditis, rursus reuoluendo & cogitan-
do quodammodo ruminetis. Hoc est enim thesaurus desiderabi-
lis, requiescit in ore sapiētis, vir autem stultus glutit illum. Pro-
verb. 2. v. 20. Breuiter dixit: Sapiens ruminat, stultus non ru-
minat. Sapiens cogitat ea, quæ audierit; stultus autem audita
obliuioni tradit. Neg. n. propter aliud in lege munda ea dicta
sunt animalia, quæ ruminant, immunda quæ non ruminant.
Nā creatura Dei omnis munda est. Artifici Deo tam mundus
est porcus quam agnus; Creauit n. omnia valde bona, Gen. 1. v.
31. Et omnis creatura Dei bona est, dicit Apost. 1. Tim. 4. v. 4. Et
omnia

omnia munda mundis, Tit. 1. v. 15. Cum ergo in natura vtrumque sit mundum, Significatione tamen Agnus significat aliquid mundum, porcus significat aliquid immundum. Agnus significat innocentiam sapientia ruminantis, porcus significat immunditiam stultitia obliuiscens. Ita sapienter S. Aug. qui eadem habet hom. 35. ex 50. in fine, & 45. in princ. S. Greg. in c. 7. v. 9. Cant. In lege, ait, scribitur, quia animal, quod non ruminat immundum habetur: quia quisquis bona, quae audit, siue legit, non recogitat vacas à sanctis cogitationibus, necessario immundas congregat. Animus Christianus, qui Christi beneficia non ruminat, non recogitat, non masticat, non ponderat & expendit, non imis reponit sensibus, impurius est coram Deo, nec homines adificat aliquo bono opere, nec Deo sacrificium offert vlllo spiritali officio.

§. Eiusmodi meditatio i. à contractis peccatorum Meditatio-
fordibus, quasi quibusdam scopis animum expurgat, nis fructus,
& quasi Euangelica mulier perditam cœlestis gratiæ & i. quidem
dragmam domū euertendo quærit & recuperat. Luc. quod pecca-
15. v. 8. Psal. 76. v. 1. vsq; ad 13. v. 6. Meditatus sum nocte cum torem ad vi
corde meo, & exercitabar. (cogitando ac mecum discursu ta emenda-
rendo) & scopebam spiritum meum, quasi scopis cogita- tionem ex-
tionum versabam, agitabam, scrutabar, fodiebam, citet.
Luc. 15. v. 17. In se reuersus, & c. 2. Arcet Meditatio à vi- 2. Meditati-
tiis & impendentia prohibet flagitia. Eccl. 7. v. 40. In o- onis fructus
mnibus operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternum quod immi-
non peccabis. 3 Meditatio aperit homini Dei volunta- nentia auer-
tē. Hinc Dauid Psal. 84. v. 89. Audiam quid loquatur in me tat peccata.
Dominus Deus. Vide Bellar. & Psal. 118. Da mihi intellectum, 3. Dei mani
& scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. festat volun-
4. Mirificam animo affert quietem, & tranquillitatē, tatem.
quam vt assequeretur Dauid, exoptabat Psal. 54. v. 67. 4. Solatium
Quis dabit mihi pennas, sicut columba & volabo, & requie- & gaudium
scam: Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine. Per pēnas, animi.
inquit S. Greg. hom. 3. in Ezech. contemplatio, qua super nos
ipsos tollimur, exprimitur, quia pēnis animum corpora in altum
suble-

subleuantur. Hæc cōtēplatio est dulcis somnus, ex quo sponsam suam excitari prohibuit cælestis sponsus Cantic. 2. v. 7. Sap. 6. v. 16. 5. Meditatio ineffabili mentem dulcedine perfundit. Hosea 2. v. 14. Ecce ego lactabo eam, & ducam eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius. i. adiungam à rebus caducis, quod ne ægrè ferat blandissime & suauissime illam cōsolabor. Vbi thesaurus ibi cor. hinc Apostol. Philip. 3. Nostra conuersatio in cælis est, vnde & Saluatorem expectamus. Et Collos. 3. v. 12. Quæ sursum sunt querite, vbi Christus est in dextera Dei sedens. Quæ sursum sunt

Contempla sapite, non quæ super terram, &c. 6. Meditatio mirum in modum accendit Dei caritatem, religionem & obsequium, nam, vt ait S. Th. 2. 2. q. 8. 2. ar. 3. voluntas oritur ex intelligentia teste S. Aug. l. 14. de Trinitate c. 8. & amor Dei ex contemplatione bonitatis ipsius, ex amore autem sic, vt quis se totum in amati tradat obsequiū, quæ est vera deuotio. Hinc eximius ille cōtēplator. Ps. 38. v. 4. Concaluit cor meum in terra, & meditatione mea exarde-

Meditatio scit ignis. 7. Meditatio ingenies bonorū operum, virtutum, meritorū, cælestium præmiorum fructus proferax bonorum. ducit, q̄ prorsus persuauissimum habere debemus, si sanctis. Vati Dauidi aut potius Spiritui S. per eū loquenti fidem adiungere velimus, sic verò ille Psal. 1. v. 1. 2. 3. Beatus vir, cuius in Domini lege volūtas est, & in lege eius meditatur die ac nocte, & erit tanquā lignum quod plantatum est secus decursus aquarū, q̄ fructum suum dabit in tēpore suo.

§. Hæc meditatio magno vsui est omnibus, sed potissimum Ecclesiasticis quod præclare ostēdit S. Amb. in Psal. 118. ser. 10. in v. 77. Veniant mihi miserationes tuæ, & viuat: quia lex tua meditatio est. Cui lex Dei meditatio est,

Miseratur huic præsto sunt misericordie, vt viuat in æternum. Quomodo Deus legem enim beatus quis potest esse sine miseratione diuina? Beatus autem suam meditationem, qui in Domini lege die ac nocte meditatur. Sed, qui meditantur in lege, eruditur in lege: & quem lex erudierit, Dominus erudit, qui locutus est legem. Ideoq̄ scriptū est Ps. 93. v. 12. Beatus

tus

tus quē tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eū. Discamus ergo, & nos in lege meditari, non auocemur secularibus illecebris, non occupemur impedimētis, sed semper ad legem sumus attentī. Scriptum est enim Ps. 36. v. 20. Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudiciū, lex Dei eius in corde ipsius. Hoc in veteri testam. Audi dicentem in nouo, Rō. 10. v. 8. Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo. Et maximē hanc meditationem sacerdotib. necessariam ostendit, ad Tit. scribens necessaria. 1. v. 9. Quia debet Episcopus amplecti eum, qui secundū doctrinam est, fidelem sermonē, vt potens sit exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere. Quod vtiq; sollicita atq; intentā meditationis est, nō perfunctoria lectionis. Et ad Tim. 1. c. 4. v. 13. scribens, ait: Attende lectioni, exhortationi, doctrina: lectio enim frequens, nec intermissione aliqua destituta, doctrinae munus operatur. Animo autē meditatione ac precatione cōposito per diem diligenter in actiones tuas pius clericus animaduertat, vt & vitia, quib. obnoxius est, extirpet, & virtutes inchoatas perficiat, postmeridianum cū antemeridiano tēpore, diem cum die, mensem cū mense cōferat. S. Bas. ser. de abdicat. rerum ad finē: Quae singulis, inquit, diebus feceris opera, ea vesperi tecum ipse commemora, & cum ijs, quae feceris pridie conferto: studiosēq; operam dato, vt melior in dies magis ac magis existas. Processū in virtutibus facito, vt hoc modo angelis efficiare propinquior.

CAPVT XXVI.

ADITVS ET IN TEMPLVM INTROITVS

fit clericis valde religiosus.

Templum ingressuri ex unā quādam diuini Numinis reuerentiā in se merūq; cōcitent, & vniuersas seculi curas ex animo deponant, totāq; mentē ad Dei maiestātē cultūq; defigant: tanquam omnium lineis vfi in maximū tractaturi negotiū. Cum Aaron eiusq; successores, sacrificio. ait Isidor. Pelusiota l. 1. ep. 45. in tēplum sacrificij causa ingrediebantur, laneis omuib. vestibus abiectis, vestimenta ex lino 39. 40. contexta induebāt; arcani aliquid continentes, atq; illud significantes, tis symbolū.

Meditatio
sacerdotib.
necessaria.

Veritatis
doctrina sal
utatis con
futatio me
ditationis
partus.

Hoc age q; a
gis prafer
tim in rebus
diuinis.

Cur veteres
sacerdotes
lineis vfi in
Exod. 28. v.
39. 40.

Linū purita